

GLAYÖL YETİŞTİRİCİLİĞİ

GLAYÖLDE SOĞAN YAPISI

Glâyöl üretiminde bitki materyali olarak korm (soğanımsı gövde) kullanılır. Üretici dilinde bu kormlar "glâyöl soğanı" olarak adlandırılır. Glâyöl soğanı gerçek soğan (bulb) değil, gövdenin besin biriktirerek şişmesi sonucu oluşmuş bir yapıdır.

Glâyöl kültürü çiçek soğanı üretimi ve çiçek üretimi olarak iki bölümde incelenebilir. Burada çiçek üretimi ele alınacaktır.

GLAYÖLDE KESME ÇİÇEK ÜRETİMİ

Dikim materyali:

Kesme çiçek yetiştiriciliğinde işe sağlıklı bir soğanla başlamak gerekir. Soğan hastalık etmenlerinde temiz olmalıdır. Kullanılan çeşidin kaç günde çiçeklenen çeşitlerden olduğunu bilinmelidir.

Erkenci çeşitler(60-70 günlük): Fienship, White Fienship, Hunting Song, Peter Pars, Nova Lux, Grock...

Orta Erkenciler (90 günlük): Spic-span, Oscar, Jacksonville, Gold...

Geççiler (120 günlük): Sanconci, Eurovision, Victor Borge, White Groddes...

Belirtilen çeşitlerden ülkemiz ve bölge iklimine adapte olmuş çeşitlerin, adaptasyon çalışmaları ile uygunluğu tespit edilmiş olanları üretimde kullanılmalıdır.

Çiçek yetiştiriciliğinde soğanın büyüklüğü önemli bir konudur. Kaliteli bir yetiştiricilikte orta irilikte soğanlar tercih edilmelidir. Çevre uzunluğu 4-6 cm den küçük olan soğanlar çiçek üretiminde kullanılmazlar. Ancak bir mevsim daha büyütülerek kullanılırlar.

Kesme çiçek için en uygun soğan boyu 6-8, 8-10, 10-12 cm çevre uzunluğuna sahip soğanlardır. Aynı soğanlar 2-3 yıldan fazla kullanılmamalıdır.

Soğanları-korm dikime hazırlamak için soğukta depolanmışlarsa, ılık ve nemli bir yerde 10-15 gün tutularak kök yerlerinin ve üzerindeki gözlerin kabarıp şişmesi sağlanır.

Dikim öncesi soğanlar %0.4 benomyl, %1 captan karışımı ile 30-40 dk. bekletilerek dikilmelidirler.

Soğanların uzun süre bekletilmesi gerekiyorsa 4-6 °C uygundur. Dinlenmiş soğanlar 20-23°C oda sıcaklığında bekletilir. Kökler kabarmaya başladığında ilaçlanarak dikilirler.

TOPRAK İSTEĞİ

Glâyöl toprak bakımında seçici değildir. İyi hazırlanmış her tip toprakta yetişir. İyi bir toprak işleme önemlidir. Toprak PH 6-7 olmalıdır.

İKLİM İSTEKLERİ

Işık ve sıcaklık yetiştiricilik açısından önemli faktörlerdir. Glâyöl en iyi bol güneş altında gelişeceğinden, sera şartları ve dikim mesafeleri buna göre ayarlanmalıdır.

10°C-25°C arası sıcaklıklar, Glâyölün gelişmesi için en uygun sıcaklıklardır.

Kış aylarında serada yüksek sıcaklık ve az ışıklanma kalitesiz çiçeklere sebep olabilmektedir.

GÜBRELEME

Toprak besin maddece zenginse dikim öncesi gübreleme gerekmez. Çiftlik gübresi verilmesi gerekiyorsa, gübrelemenin sonbaharda yapılması veya bir önceki üründe kullanılması tavsiye edilir. Toprak analizi ile uygulanacak gübreleme programı her zaman tavsiye edilen en iyi şekildir. Temel gübre yapılmamışsa, 3. 4. yaprak çıkışlarından sonra birkaç defa 5-10-10 veya 4-8-12 kompoze gübreler verilebilir (m2ye 50-60 gr). Temel gübre yapılmışsa,

tercihen azotun nitrat formu 2-3 kez verilebilir.

Glöyöl tuza karşı duyarlı bir bitkidir. 1 metre genişlikte uzun tavalara (5-10 m), 12-15 cm aralıkla 6-7 soğan dikilir. Sıra üzeri 25-30 cm olabilir. Dikim derinliği iri soğanlarda 12-15 cm, orta soğanlarda 7-10 cm olabilmektedir. Bu şekilde dönüme yaklaşık olarak 20.000-25.000 soğan dikilebilir. Dikim sonrası bolca su verilir.

SULAMA

Dikimden sonra düzenli sulama önemlidir. Salma veya yağmurlama sulama yapılabilir. Aşırı nemli bölgelerde ve mevsimlerde yağmurlama sulama botrytis zararına yol açabilir. Fakat kuru yaz aylarında yağmurlama sulama yaprak uçları tomurcukların yanmasını engellemek için yararlı bir sulama şeklidir.

HASAT

Gladiol çiçeği 6-7 yapraktan sonra başak göstererek uzar. Başak belli bir uzunluğa ulaştınca en alt kandillerden çiçek rengi görülmeye başlar. En alt kandiller renk göstermeye başladığında çiçek kesim zamanı gelmiş demektir. Toprak seviyesinden 10-15 cm üstten, 1-2 yaprak bırakarak keskin bir bıçakla kesilir. Kesilen çiçekler boylanarak, 10' arlı

demetler şeklinde çiçek kutularına destelenirler. Kutularda demetler üzerine biraz su serpilerek serinletilir. Çiçek kutuları depoda bekletilecekse dik konumda tutulur. 1-2 gün bekleme sırasında çiçek boylarında 3-7 cm' lik bir uzama olur. Yatık konumda çiçeklerde geotropizma hareketi nedeniyle uçlarından kıvrılmalar olmaktadır

HASTALIK VE ZARARLILARI

Glöyölde soğan, sap, yaprak ve çiçekte etkili hastalık ve zararlılar söz konusudur. Bunları önlemede Temiz bir toprak, 5 yıllık bir münavebe, dikim materyallerine yapılacak uygulamalar (sıcak su, ilaçlamalar) yapılabilmektedir. Hastalıklarda koruyucu ilaçlamalar önem taşımaktadır

Hastalıklar

Kuru çürüklük, Fusarium çürüklüğü, Botrytis çürüklüğü-kurşuni küf, Uyuz ve yumru çürüklüğü

Zararlılar

Thrips, Afitler, Yeşil kurt, Mısırdelen, Kök ur nematotları

Adres	: Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	: 0 362 231 37 00
Fax	: 0 362 233 21 63
e-mail	: cey@samsuntarim.gov.tr
web	: www.samsuntarim.gov.tr

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

Glöyöl Yetiştiriciliği

İlkay GÜVENÇER
Ziraat Yük. Müh.

No: S/21

2006